

توراه اور • پاراشاها برایشیت • مامار 11

בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן...

«با تاجی که مادرش بر سر او نهاد»

فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) که با اشیای جسمانی فرودست انجام می‌شوند، تاجی می‌سازند که اراده (רצון, ratzon) و لذت (תענוג, taanug) را از بالا به پایین فرومی‌آورد؛ فعلاً این لذت پنهان است و شادی می‌آورد، اما در دوران آینده آشکار خواهد شد و لذت حقیقی خواهد آورد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسخاک

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/11

مقصود اصلی

فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) که با اشیای جسمانی فرودست انجام می‌شوند، تاجی می‌سازند که اراده (רצון, ratzon) و لذت (תענוג, taanug) را از بالا به پایین فرومی‌آورد؛ فعلاً این لذت پنهان است و شادی می‌آورد، اما در دوران آینده آشکار خواهد شد و لذت حقیقی خواهد آورد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این **מאמר** (maamar)، عبارت به عبارت، آیه ۳:۱۱ غزل غزل‌ها را می‌خواند. «تاج» همان ۶۲۰ فرمان است که به تاج (כתר, Keser)، بالاتر از زنجیره عوالم، می‌رسد؛ همان‌گونه که گوهرها ارج دارند چون سنگی بی‌جان می‌درخشد، **מצוות** نیز **כתר** را فرومی‌آورند، زیرا ماده جسمانی که به واسطه آن‌ها پالوده می‌شود، در برابر **ה'** به خودنفی‌گری (ביטול, bittul) می‌رسد. بر اساس **משנה** (משנה)، «روز عروسی او» بخشیدن تورات است که حکمت **ה'** (חכמה, Chochmah) و لذت نهفته در اراده او را فرود آورد، و «شادمانی دل او» معبد است. سپس آلت‌ر ربه (אדמו"ר הזקן) میان شادی و لذت فرق می‌گذارد: ثروتمندی بر گنجی که نمی‌تواند ببیند شاد می‌شود، اما لذت به دیدن نیاز دارد. بنابراین **מצוות** اکنون شادی می‌آورند، زیرا می‌دانیم که لذت **ה'** در آن‌هاست، هرچند آن را درک نمی‌کنیم؛ معبد و نماز نیز فقط به وجود نور می‌رسند، نه به ذات آن. در دوران آینده، لذت آشکار خواهد شد: «و ببینند». سرانجام، فرمانروایی (מלכות, Malchus) «قلب» **ה'** است که نیروی حیات (חיות, chayus) را در عوالم جاری می‌کند و خدمت آن‌ها را باز می‌گیرد؛ قربانی‌ها آن قلب را گشودند، نسل طوفان راهش را بست («او در دل خود اندوهگین شد») و قربانی نوح (נח) دوباره آن را گشود.

طرح کلی

- 1 تاج מצוות**
۶۲۰ فرمان تاجی است که به **כתר** می‌رسد؛ همان‌گونه که گوهرها ارج دارند چون سنگی می‌درخشد، **מצוות** ی که با اشیای جسمانی انجام می‌شوند، با پالوده و خاضع شدن ماده، **כתר** را فرومی‌آورند.
11-2
- 2 عروسی و شادمانی دل**
بخشیدن تورات حکمت و لذت **ה'** را فرود آورد؛ معبد گشوده شدن قلب است، حال آن‌که تبعید، بیماری عشق است که تورات آن را درمان می‌کند.
31
- 3 شادی و لذت**
شادی از دانستن وجود خیری پنهان پدید می‌آید، اما لذت فقط از دیدن آن؛ **מצוות**، معبد و نماز اکنون شادی می‌آورند، حال آن‌که در دوران آینده لذت **ה'** دیده خواهد شد.
4-6
- 4 قلب **ה'**، طوفان و قربانی نوح**
מלכות قلبی است که به عوالم حیات می‌بخشد و خدمت آن‌ها را باز می‌گیرد؛ قربانی‌ها آن را می‌گشایند، نسل طوفان راهش را می‌بندد و قربانی نوح دوباره آن را می‌گشاید.
7-8

کתר כתר

مرتبه‌ای فراتر از عقل: اراده و لذت **ה'.** ۶۲۰ **מצוות** آن را فرومی‌آورند؛ ۶۲۰ ارزش عددی واژه **keser** است.

پالایش (بیرور, birur) بیرور

بالا بردن ماده جسمانی از پوسته نوگا (**קליפת נוגה**, kelipas nogah) با به‌کاربردن آن برای یک میتصوه، تا در برابر **ה'** به خودنفی‌گری برسد.

شادی و لذت שמחה ותענוג

شادی از خیر پدید می‌آید که آدمی می‌داند وجود دارد، حتی اگر پنهان باشد؛ لذت فقط هنگامی پدید می‌آید که آن خیر واقعاً دیده شود.

מלכות به‌مثابه قلب מלכות — לב

فرمانروایی **ה'** که از راه آن نیروی حیات به عوالم جاری می‌شود و خدمت آن‌ها به آن بازمی‌گردد، مانند خونی که از قلب گردش می‌کند و به آن بازمی‌گردد.

آب‌های مؤنث و آب‌های مذکر (מ"ן ומ"ד, mayin nukvin, u'mayin duchrin) מ"ן ומ"ד

برانگیختگی رو به بالا از پایین و جریان الهی رو به پایین که در پاسخ به آن می‌آید؛ قربانی‌ها نخستین را بالا بردند و دومی را فرود آوردند.

بخش 1 • 11-2

תַּאֲךְ מִצְוֹת

1 בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שהם תר"ך עמודי אור בחי' כתר ועטרה והוא מה שלמעלה מהשתלשלות.

«בא תאָגִי קה מאַדערש בר סר או נהאד»: זיפּרא פּראַמינן תּוֹרֹת עבֹארֹתאנד אַז 613 פּרֹמאַנן תּוֹרֹתִי וּ הֶפֶת פּרֹמאַנן רבֹּאנִי, קה 620 סֶטוֹנִי נֹרֵנֵד; מֵרְבֵּתָּ תַּאֲךְ (כֹּתֵר, Keser) וּ תַּאֲךְ (עֵטְרָה, atarah). וּ אֵינן הֶמאַן צִיזִי אֵסֵת קה פּרֹאַטֵר אַז זִנְגִּירֶה נְזוּל עוֹאַלֵם (הֶשְׁתַּלְשְׁלוּת, hishtalshelus) אֵסֵת.

מאַמאַר באַ אִיֶּה גְזַל גְזַלֶּהּ 3:11 אָגַז מִי שׁוּד; דר אֵינן אִיֶּה, שׁאַה שְׁלוּמוֹ (שְׁלֹמֹה) רַא מאַדערש תַּאֲךְ־גְּזָרִי מִי קֵנֵד. בְּנֵא בר תּפְסִיר חֲכִימַאן, פֹּאדֶשַׁה ה' אֵסֵת וּ «מאַדֶּר» אִסְרַאֵיל אֵסֵת. «תַּאֲךְ» הֶמאַן מִצְוֹת (mitzvos [פּראַמינן]) אֵסֵת: 613 פּרֹמאַנן אַז תּוֹרֹת בִּעֲלֹאֹהּ הֶפֶת פּרֹמאַנן רבֹּאנִי, קה מְּגוּמֹעָא 620 מִי שׁוֹנֵד; אֵינן עֵדֵד אַרְזֶשׁ עֵדֵדִי כֹתֵר (תַּאֲךְ) אֵסֵת. אַזִּינֶרוֹ פּראַמינן «620 סֶטוֹנִי נֹר» נַאמִידֶה מִי שׁוֹנֵד וּ הֶמ כֹּתֵר הֶסְטֵנֵד וּ הֶמ עֵטְרָה, וַאֲזֶה חוּד־אִיֶּה פֿאַר תַּאֲךְ. כֹּתֵר מֵרְבֵּתָּ חוֹאַסֵת ה' אֵסֵת קה פּרֹאַטֵר אַז זִנְגִּירֶה מֵרְבֵּת עוֹאַלֵם וּ מֵרַאטֵב קֶרַר דַּאַר.

והנה עד"מ העטרה היא עשויה מאבנים טובות מאירים ומבהיקים מאד והרי גוף האבנים הם רק בחי' דומם אלא שמזככים אותם.¹

אַכּוֹנֵן, פֿאַר נִמּוֹנֶה: תַּאֲךְ אַז סֶנְג־הַאֵי גְרַאן־בִּהַאִי סַאֲחֶטֶה שְׁדֵּה אֵסֵת קה בִּסְיַאָר מִי דֶרֶחֶשֶׁנֵד וּ תַּלְלֹוּ דַּאַרנֵד; באַיִן־חַאל, גּוּהֶר חוּד סֶנְג־הַאֵ תֵנְהָ אַז מֵרְבֵּתָּ גֵמַאד אֵסֵת, קִז אֵנְקֶה אֵנ־הַאֵ רַא סִיֶּקֶל דַּאַדֶּהאַנֵד.

פֿאַר נִשְׁאַן דַּאַדֵּן אֵינְקֶה פּראַמינן צִיגּוֹנֶה מִי תּוֹאַנֵד צִנִּינן תַּאֲךְ־פִּדִיד אָרֵנֵד, אַדְמֶר הֶזַאֵקֵן בִּעֲתַאֲךְ־וַאֲעִי רוּי מִי אָרֵד. גּוּהֶר־הַאֵי אֵנ מִי דֶרֶחֶשֶׁנֵד, אַמַּא חוּדֶשְׁאַן פֶּקֶט סֶנְגַּאנֵד; יִעֲנִי אַז פֹּאיינ־טֵרִינן מִקּוּלֶה אֶפְרִינֶשׁ, יִעֲנִי גֵמַאד, הֶסְטֵנֵד. דֶרֶחֶשֶׁשְׁאַן תֵּנְהָ אַז אֵנ רוּסֵת קה טֶרַאשִׁידֶה וּ סִיֶּקֶל דַּאַדֶּה שְׁדֵּהאַנֵד.

2 ולפי שהוא דבר פלא שהדומם כאבן יאיר² כ"כ [כל כד] ע"כ הם יקרים מאד ולכך ניתן לתכשיט על הראש אעפ"י [אף על פי] שהראש מעלתו נכבדת להיות שבו שוכן אור החכמה כו'

וּ צוֹן שְׁגִפֶּת־אָוֶר אֵסֵת קה צִיזִי בִי־גַאן, מַאַנֵּד סֶנְג־הַאֵ, תַא אֵינן אַנְדַּאזֶה בֶּדֶרֶחֶשֶׁנֵד, אַזִּינֶרוֹ גּוּהֶר־הַאֵ בִּסְיַאָר גְרַאן־בִּהַאֵ הֶסְטֵנֵד; וּ בִּעֲהֵמִינן סִבֵּב אֵנ רַא הֶמְצּוֹן זִיּוּרִי בר סר מִי נֶהֱנֵד, הֶרְצֵנֵד סר אַז מִנְזִלְתִּי אַרְגֵּמֵנֵד בֶּרֶחוּרַדַּאָר אֵסֵת, זִיפּרא נֹר חֲכֵמַת (חֹכְמָה, Chochmah) דר אֵנ גַּאֵי דַּאַר, וּ גִּירֶה.

קִזֵּר גּוּהֶר־הַאֵ צִנִּינן גְרַאן־בִּהַאֵ הֶסְטֵנֵד; אֶלְטֶר רִיבֶה (אַדְמוּר"ר חֲזוֹקֵן) אֵינן נִקְטֶה רַא דר גִּפְטַר־הַאִישׁ דִּרְבַּרֶה גִּפְטֶה־הַאֵי חֲכִימַאן צִנִּינן בִּיַּאן מִי קֵנֵד: אֵינְקֶה שְׁמַעִי נֹר בִּדֶּהֵד, אִמֶּר תַּזֶּה־הַאֵי נִיִּסֵּת; אַמַּא אֵינְקֶה סֶנְגִּי בִי־גַאן נֹר־אַפְשַׁאנִי קֵנֵד, שְׁגִפֶּתִי בִּזְרָגִי אֵסֵת. אַז הֶמִּינן רוּ גּוּהֶר בר סר גַּאֵי מִי קִירֵד, הֶרְצֵנֵד סר שְׁרִיפ־טֵרִינן בֶּחֶשׁ בֶּדֵן וּ גַאִיגַּאֶה עֶקֶל אֵסֵת: צִיזִי חֲתִי בֶרֶטֶר אַז עֶקֶל בר אֵנ קֶרַר מִי קִירֵד.

וכך המצות נעשים בענינים גשמיים מבחי' ק"נ [קליפת נוגה] אלא ע"י הבירור נעשה זה דבר הפלא שהיש גשמי יהיה בטל לכן נעשה מזה עטרה ובחי' המשכת הכתר והוא לעילא מן שמשא כו':

به همین ترتیب، فرمان‌های دینی با امور مادی، از قلمرو خنثای پوستهٔ تابان (קליפת נוגה, kelipas nogah) انجام می‌شوند؛ اما از راه پالایش (بیرور, birur)، این پدیدهٔ شگفت رخ می‌دهد که هستی مادی به خودنهی‌گری (بیטול, bittul) می‌رسد. از این رو، از این پدیده تاجی ساخته می‌شود و مرتبهٔ امتداد تاج (כתר, Keser) تحقق می‌یابد؛ مرتبه‌ای که «فراتر از خورشید» است، و غیره.

نمونهٔ متناظر چنین است: **מצוות** با امور مادی، مانند پشم، چرم و خوراک، انجام می‌شوند؛ اموری که به پوستهٔ تابان تعلق دارند، یعنی قلمرویی خنثی که می‌تواند به سوی قداست یا ضد آن برود. هنگامی که یک فرمان دینی این ماده را پالایش می‌کند، «چیز» مادی قائم‌به‌خود (יש, yesh) در برابر ה' به خودنهی‌گری می‌رسد؛ و همین شگفتی است که مرتبهٔ تاج را فرومی‌آورد. در لیکوتی توراه (לקוטי תורה, Likkutei Torah)، ناسو، آتزر به می‌افزاید که جرعه‌هایی از جایگاهی بسیار بلند در آن ماده افتاده‌اند؛ به همین دلیل، پس از پالایش، بالا می‌روند تا به مرتبهٔ تاج برسند. «فراتر از خورشید» عبارتی آرامی است و به معنای فراتر از طبیعت است، در برابر آنچه «زیر خورشید» است.

بخش 2 • 31

عروسی و شادمانی دل

3 **ביום חתונתו זו מ"ת [מתן תורה]³ כבר מבואר למעלה הטעם שנק' ביום חתונתו שהיא המשכת ח"ע [חכמה עילאה] מוחא כו' ובזה מתלבש כח התענוג שהוא פנימי' [פנימיות / פנימית] הרצון כנ"ל.**

«در روز عروسی او» – این همان اعطای تورات است. پیش‌تر دلیل این‌که چرا «روز عروسی او» نامیده شده، توضیح داده شد؛ زیرا این، فرودآوردن حکمت برتر (חכמה, Chochmah)، «مغز»، و جز اینهاست؛ و در این، نیروی لذت (תענוג, taanug) ملبّس می‌شود؛ نیرویی که بعد درونی اراده (רצון, ratzon) است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

میشنا (משנה) واژه‌های بعدی آیه را چنین می‌خواند: «روز عروسی او» همان اعطای تورات است. در یک مامار پیشین توضیح داده شد که تورات حکمت برتر ה'، یعنی حکمت خود او را که «مغز» نامیده می‌شود، فرود می‌آورد؛ و لذت ה'، ژرف‌ترین هستهٔ ارادهٔ او، درون آن حکمت ملبّس است.

ושמחת לבو זה בנין בהמ"ק [בית המקדש] פי' פתיחת הלב נק' שמחת לבو

«و [در روز] شادی دل او» – این همان بنای معبد مقدس است. یعنی گشوده‌شدن دل «شادی دل او» نامیده می‌شود،

میشنا ادامه می‌دهد: «شادی دل او» همان بنای معبد مقدس است. آتزر به (אדמו"ר הזקן) می‌گوید که شادی به معنای گشوده‌شدن دل است.

משא"כ בגלות נקי חולת אהבה שאין הסיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים כדבעי וע"כ אומרת סמכוני כו' ע"י התורה שנקי רפואה כנ"ל.⁴

حال آن که در تبعید، [او] «بیمارِ عشق» نامیده می‌شود؛ زیرا گردش و جریانِ روحِ حیات از دل به اندام‌ها آن گونه که باید نیست؛ از این رو او می‌گوید: «مرا نیرو دهید» و جز اینها – به واسطهٔ تورات، که چنان که پیش‌تر گفته شد، شفا بخش نامیده می‌شود.

در تبعید، قوم یهود، عرویس کتابِ «غزل غزل‌ها»، «بیمارِ عشق» است: مانند بدنی که خون در آن به درستی از دل به اندام‌ها گردش نمی‌کند. از این رو او می‌خواهد: «مرا نیرو دهید»؛ و درمان، تورات است که ماماری پیشین توضیح داده بود شفا بخش نامیده می‌شود. به جای بخش پایانی این مامار، دست‌نوشته‌ای (Bukh 35؛ چنان که یادداشتی از Kehot گزارش می‌کند) توضیح می‌دهد چرا: تورات مانند پزشکی است که پادشاه نزد خود نگاه می‌دارد تا هرگز بیمار نشود؛ حال آن که بازگشت (תשובה, teshuvah) آسویی را که پیش‌تر وارد شده درمان می‌کند، و توراتی که برای خودِ تورات آموخته شود، نور تازه‌ای فرود می‌آورد و همانند بازگشت شفا می‌بخشد.

بخش 3 • 41-6

شادی و لذت

4 והנה התענוג והשמחה לכאורה ענין א' הם אבל באמת ב' ענינים המה

اکنون، لذت (תענוג, taanug) و شادی ظاهراً یک امرند، اما در حقیقت دو امرند.

آلتر ربه (ادمو"ר הזקן) اکنون میان دو احساسی که شبیه به هم به نظر می‌رسند تمایز می‌گذارد: لذت (תענוג, taanug) و شادی (שמחה, simchah). این دو مانند یک چیز به نظر می‌رسند، اما دو چیزند.

כי עד"מ עשיר שיש לו מטמון כסף וזהב באוצרו הוא שמח וטוב לב אעפ"י [אף על פי] שאינו רואה אותו וגם אעפ"י [אף על פי] שהממון רחוק ממנו כמה מאות פרסאות.

زیرا، برای مثال، مرد ثروتمندی که گنجینه‌ای از نقره و طلا در خزانه‌اش دارد، شاد و دل‌خوش است، هرچند آن را نمی‌بیند و هرچند ثروتش چند صد פרסאות (parsaos؛ فرسنگ، واحدی باستانی برای سنجش فاصله، حدود چهار کیلومتر) از او دور است.

او برای مثال از مرد ثروتمندی می‌گوید که از گنجینهٔ نقره و طلايش خوشحال است، حتی هنگامی که به آن نگاه نمی‌کند و حتی وقتی که چند صد parsaos از او فاصله دارد. فرسنگ واحدی باستانی برای سنجش فاصله است و حدود چهار کیلومتر بوده است.

אך להיותו יודע שישנם שלימות בודאי אעפ"י [אף על פי] שמכוסה ונעלם הוא מעיניו עתה ישמח לבו מאד וזהו ענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו.

אما چون می‌داند که آن گنجینه قطعاً در جای خود و دست‌نخورده است، هرچند اکنون از دیدگانش پوشیده و پنهان است، دلش بسیار شاد می‌شود. و این، چيستی و ماهیت شادی است: اینکه می‌توان از خوبی شادمان بود، حتی وقتی از دیدگان پنهان و پوشیده است.

آنچه او را شاد می‌کند، دانستن این است که گنجینه بی‌تردید آنجاست و دست‌نخورده مانده است. ماهیت شادی این است که می‌توان آن را در برابر چیزی خوب احساس کرد که از دید پنهان است.

אבל ענין התענוג והשעשועים אינו אלא דוקא כשרואה הדבר שמתענג ממנו בעיניו ממש כמו שעשוע האב עם בנו הוא דוקא כשרואהו בעיניו

اما لذت و مسرت فقط هنگامی پدید می‌آیند که شخص همان چیزی را که از آن لذت می‌برد با چشمان خود ببیند؛ مانند لذت پدر از پسرش که فقط هنگامی است که او را با چشمان خود می‌بیند؛

لذت متفاوت است: لازم است خود آن چیز دیده شود. پدر هنگامی از فرزندش لذت می‌برد که فرزند پیش روی او باشد.

משא"כ מרחוק אינו שייך תענוג רק שמחה ולכן מברכין ברכת הראיה כשרואה אדם החביב לו⁵ כו'.

در حالی که از دور، لذت در کار نیست و فقط شادی هست. از همین رو، هنگامی که کسی شخصی را که برایش عزیز است می‌بیند، برکت دیدن را می‌گوید و مانند آن.

از دور ممکن است شادی باشد، اما لذت نه. به همین دلیل، حکمای تلمود برکتی را مقرر کردند که شخص پس از مدتی طولانی، هنگام دیدن دوست عزیزی می‌گوید: خود دیدار لذتی تازه به همراه می‌آورد.

5 והנמשל יובן בענין שמחה של מצוה דהנה טעמי תורה לא נתגלו עתה שאין עתה הגילוי רק שכך רצונו ית'.

تمثيل در باب شادی یک فرمان (מצוה, mitzvah) روشن می‌شود. زیرا دلایل تورات اکنون آشکار نشده‌اند؛ چراکه در این زمان جز این آشکار نیست که این ارادهٔ ה' است، متبارک باد.

اکنون تمثيل در باب شادی انجام یک מצوה به کار گرفته می‌شود. در حال حاضر، ما از دلایل درونی מצוות آگاه نیستیم؛ آنها را انجام می‌دهیم، زیرا این خواستِ ה' است.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתגלו טעמי תורה בחי' ענג עליון שיש בכל מצוה אמנם גם עתה ידוע לנו שמלובש ונמשך בהמצוה מבחי' תענוג העליון

ו در روزگار آینده، دلایلِ تورات آشکار خواهند شد؛ یعنی مرتبه (בחינה, bechinah) از لذتِ برین (תענוג, taanug) که در هر **מצוה** هست. بااین‌همه، حتی اکنون نیز می‌دانیم که [چیزی] از مرتبهٔ لذتِ برین در این **מצוה** پوشیده شده و به آن فرود آورده می‌شود،

در روزگار آینده، یعنی دورانِ **משיח** (Moshiach)، آن دلایل آشکار خواهند شد؛ آنها لذتِ خودِ ה' در هر **מצוה** هستند. حتی اکنون نیز می‌دانیم که این لذت در **מצוה** پوشیده است.

רק שאין מהותו מושג ולכן יכול להיות מזה בחי' שמחה גדולה וכמ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.⁶

اما چون حقیقتِ آن دریافتنی نیست، ازاین‌رو شادیِ بزرگی از آن پدید می‌آید؛ چنان‌که نوشته شده است: «با شادی و خوشی دل، از وفورِ همه‌چیز.»

می‌دانیم که این لذت در آن هست، اما نمی‌توانیم دریابیم که چیست؛ مانند آن مردِ ثروتمند که گنجینهٔ پنهان دارد. همین آگاهی به‌تنهایی می‌تواند شادیِ بزرگی پدید آورد. این همان شادیِ آیهٔ «با شادی و خوشی دل، از وفورِ همه‌چیز» است: شادیِ کسی که می‌داند گنجینه‌ای در اختیار دارد.

כמו שהעשיר שמח מהמטמון אף שאינו רואהו בעיניו כו'. אך לע"ל [ולעתיד לבוא] יתגלה מהות התענוג העליון וזהו ישקני מנשיקות פיהו.⁷

همان‌گونه که مردِ ثروتمند از گنجینه شادمان می‌شود، هرچند آن را با چشمانش نمی‌بیند و الی آخر. اما در روزگارِ آینده، حقیقتِ لذتِ برین آشکار خواهد شد؛ و این همان است که می‌گوید: «کاش او مرا با بوسه‌های دهانش ببوسد.»

در آینده، خودِ لذتِ آشکار خواهد شد؛ و معنای «کاش او مرا با بوسه‌های دهانش ببوسد» همین است: نزدیکی‌ای صمیمی و بی‌واسطه، در برابرِ دانستنِ از دور. راشی (רש"י) نیز آیه را به همین معنا می‌خواند: اسرائیل مشتاقِ نزدیکیِ سینا است و نیز مشتاقِ وعدهٔ ה' که بار دیگر دلایلِ نهفتهٔ توراتش را آشکار کند.

6 ולכן בהמ"ק [בית המקדש] נק' שמחת לבו שהיה האור ג"כ מוסתר בארון וכפורת כו'. וכן תפלה באהוי"ר [באהבה ויראה] הוא ג"כ רק השגת המציאות ולא המהות.

ازاین‌رو، معبد مقدس «شادمانی دل او» نامیده می‌شود؛ زیرا آنجا نیز نور در صندوق عهد و پوشش آن (כפורת, Kapores) و جز آن پنهان بود. و به همین ترتیب، نماز همراه با عشق و هیبت (אהבה وיראה, ahavah veyirah) نیز تنها ادراک وجود [آن] است، نه ادراک ذات [آن].

این توضیح می‌دهد که چرا معبد مقدس تنها «شادمانی دل او» نامیده می‌شود، نه لذت او (תענוג, taanug): حتی آنجا نیز نور الهی در صندوق عهد و پوشش آن پنهان بود. به همین ترتیب، عشق و هیبت در نماز تنها به آگاهی از حضور ה' می‌رسند، نه به شناخت چستی او؛ ازاین‌رو شادمانی می‌آورند، نه لذت.

אך ביום חתונתו זו מתן תורה נמשך בחי' תענוג אלא שמ"מ עכשיו אין התענוג בגלוי

اما «در روز عروسی او» - که همان اعطای تورات است - مرتبه لذت نازل شد؛ باین‌همه، اکنون لذت آشکار نیست، در هنگام اعطای تورات، «روز عروسی او»، خود لذت ה' در تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) نازل شد؛ باین‌حال، در حال حاضر آشکار نیست.

שמלובש ג"כ בהתלבשות בענינים גשמיים כ"א לע"ל [לעתיד לבוא] יתגלה מתוך הלבושים וע"ז נאמר וראנה⁸ בבחי' רא' [ראיה] ממש כמ"ש ולא יכנף עוד⁹ כו' והיו עיניך רואות כו':

زیرا آن نیز جامه‌ای از امور مادی بر تن دارد؛ اما در زمان آینده از درون جامه‌ها آشکار خواهد شد. و درباره این گفته شده است: «و بنگر»، به معنای دیدن واقعی، چنان‌که نوشته شده است: «و [آموزگارت] دیگر [خود را] پنهان نخواهد کرد» و جز آن، «و چشمانت خواهند دید» و جز آن.

این لذت در جامه‌های مادی מצוות پنهان است و در آینده از درون آنها خواهد درخشید. ازاین‌رو آیه می‌گوید: «بیرون آید و بنگرید»؛ یعنی دیدنی واقعی، چنان‌که اشعیا (ישعיהו) وعده می‌دهد: «آموزگارت دیگر پنهان نخواهد شد» و «چشمانت خواهند دید». فعل יכנף ([پوشیده خواهد شد]) از כנף ([گوشه جامه]) گرفته شده است؛ چنان‌که راشی (רש"י) توضیح می‌دهد، ה' دیگر خود را با گوشه جامه‌اش نخواهد پوشاند؛ این تصویر همان لذتی است که اکنون در جامه‌ها پوشیده است.

قلبِ ه'، طوفان و قربانی نوح

7 **ועפ"ז [ועל פי זה] יובן המדרש (בפ' בראשית פ' כ"ז) ע"פ ויתעצב אל לבו¹⁰ אמר רבי ברכיה משל למלך**

שבנה פלטיץ ע"י אדריכל

بر این اساس، میدراش (در پاراشای برשית، بخش ۲۷) دربارهٔ آیهٔ «و او در دل خویش اندوهگین شد» فهمیده می‌شود: ربی برکیا (رבי بרכיה) گفت: مثلی است از پادشاهی که به واسطهٔ یک معمار قصری ساخت.

اکنون آلتز ربه این مضمون «دل» ه' را بر میدراشی در برشیت ربه دربارهٔ پیدایش ۶:۶ تطبیق می‌دهد؛ آنجا که ه' با دیدن تباهی پیش از طوفان، «در دل خویش اندوهگین شد». معنای سادهٔ آیه این است که ه'، به اصطلاح، در درون خویش اندوهگین شد.

ראה אותה ולא ערבה לו על מי יש לו להתכעס לא על אדריכל¹¹ כך ויתעצב אל לבו עכ"ל [עד כאן לשונו].

آن را دید و نپسندید. با چه کسی باید خشمگین شود، اگر نه با معمار؟ همین‌طور نیز: «و او در دل خویش اندوهگین شد.» پایان نقل‌قول.

مثلی ربی برکیا چنین است: پادشاهی که می‌بیند قصری که معماری ساخته است پسند او نیست، از معمار خشمگین می‌شود. به همین ترتیب، در «و او در دل خویش اندوهگین شد»، میدراش عبارت «به دل خویش» را چنین می‌خواند که دل همان کسی است که اندوه متوجه اوست؛ گویی دل او معمار جهان است. اکنون گفتارِ حسیدی (מאמר, maamar) توضیح می‌دهد که آن «دل» چیست.

כי ממשי"ל [ממה שכתוב לעיל] בענין וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק [בית המקדש]¹² שמדת מלכותו ית'

נקראת לב שממנו נמשך החיות לכל האברים ואח"כ חוזרים הדמים מכל האברים אל הלב

زیرا، بر پایهٔ آنچه پیش‌تر دربارهٔ «و در روز شادی دلش» توضیح داده شد که مقصود از آن بنای معبد مقدس است، صفتِ فرمانروایی (מלכות, Malchus) او، که متبارک است، «دل» نامیده می‌شود؛ از آن نیروی حیات به همهٔ اندام‌ها می‌رسد و سپس خون از همهٔ اندام‌ها به دل بازمی‌گردد.

برای توضیحِ مثل، بند ۳ را به یاد می‌آورد: فرمانروایی ه'، یعنی صفتی که از طریق آن عوالم را می‌آفریند و فرمان می‌راند، «دل» نامیده می‌شود؛ زیرا همچون دل، به همهٔ اندام‌ها حیات می‌بخشد و سپس خون از اندام‌ها به دل بازمی‌گردد.

כך בחי' מלכותך הוא מכ"ע [מלכות כל עולמים]¹³ **שממנה נמשך השפעת החיות לבי"ע והוא בחי' ממכ"ע**
[ממלא כל עלמין] **ואח"כ עולה האתעדל"ת** [האתערותא דלתתא] **מבי"ע לבחי' מלכות**

همین طور، مرتبه «فرمانروایی تو» همان «فرمانروایی همه عوالم» است؛ از آن، جریان نیروی حیات به [عوالم] عالم آفرینش (بریا، Beriah)، عالم صورت بخشی (יצירה، Yetzirah) و عالم عمل (عשיه، Asiyah) می رسد. این همان مرتبه نوری است که همه عوالم را پر می کند (مملأ כל علמין، memalei kol almin). سپس برانگیختگی از پایین (אתערותא דלתתא، isarus dilesata) از عالم آفرینش، عالم صورت بخشی و عالم عمل به مرتبه **مלכות** بالا می رود.

همچنین، **مלכות**، یعنی «فرمانروایی تو، فرمانروایی همه عوالم»، نیروی حیات را به سه عالم فروتر می رساند: عالم آفرینش، عالم صورت بخشی و عالم عمل. این همان نوری است که همه عوالم را پر می کند و به هر یک به اندازه خود حیات می بخشد. سپس، همان گونه که خون به دل بازمی گردد، «برانگیختگی از پایین» – یعنی خدمت انسان – از آن عوالم به **مלכות** بازمی گردد.

واتעדل"ת [واتערותא دלתתא] **זו הוא מ"ש ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך**¹⁴ **כו'**

و این برانگیختگی از پایین همان چیزی است که نوشته شده است: «و ה'، אלקים تو را با تمام دل دوست بدار» و الی آخر.

این برانگیختگی از پایین همان عشقی است که در فرمان «با تمام دل خود» آمده است: **דל** انسان در پاسخ به «**دل**» الهی.

ולכן בנין בהמ"ק [בית המקדש] **שבו מקריבים הקרבנות שהוא ענין העלאת מ"ן** [מיין נוקבין] **מבירור ק"נ**
[קליפת נוגה] **ונפש הבהמית נק' שמחת לבו שהשמחה היא פתיחת הלב שע"ז המ"ן** [המיין נוקבין] **نמשך מ"ד**
[מיין دוכרין] **מבחי' סוכ"ע בממכ"ע** [بمملأ كل علمين].

و از این رو، بنای معبد مقدس، که در آن قربانی ها تقدیم می شوند – یعنی بالا بردن آب های مؤنث [برانگیختگی رو به بالای مرتبه فرودین] (م"ן، mayin nukvin) از پالایش پوسته درختان (ק"נ، kelipas nogah) و نفیس حیوانی (نפש הבהמית، Nefesh HaBahamis) – «شادی دلش» نامیده می شود؛ زیرا شادی گشودگی دل است و از این راه، آب های مؤنث آب های مذکر [جریان الهی به سوی پایین] (م"د، mayin duchrin) را از مرتبه نوری که همه عوالم را فرا می گیرد (סובב כל علמין، sovev kol almin) به درون نوری که همه عوالم را پر می کند فرومی کشد.

قربانی های معبد چنین بازگشتی بودند: بالا بردن آب های مؤنث، یعنی گرایش رو به بالای مرتبه فرودین، از راه پالایش حیوانات مادی و نفیس حیوانی. از همین رو معبد «شادی دلش» نامیده می شود: شادی دل را می گشاید و در پاسخ به آن، آب های مذکر، یعنی جریان الهی به سوی پایین، از نوری که همه عوالم را فرا می گیرد به درون نوری کشیده می شود که همه عوالم را پر می کند.

8 ולכן ההפוך מזה היה בדור המבול שהיו מכעיסין ובאין.¹⁵ ה"ז [הרי זה] עד"מ כמו שיש ח"ו [חס ושלום]

קלקול בהאברים המונע סיבוב והילוך הדם מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב כו' ועי"ז לא נמשך ג"כ מהמות בהלב ונפסק הקשר כו'.

ו אזינרו, در نسل طوفان, نقیض این امر رخ داد: آنان پیوسته [او را] به خشم می‌آوردند. این، به‌عنوان مثالی، مانند آن است که - حاشا - نقصی در اندام‌ها باشد که گردش و جریان خون را از قلب به اندام‌ها و از اندام‌ها به قلب، و غیره، بازمی‌دارد؛ و در پی آن، [جریان] از مغز نیز به قلب کشیده نمی‌شود و پیوند گسسته می‌شود، و غیره.

نسل طوفان برخلاف خدمت معبد مقدس عمل کردند: به‌جای آن‌که دل‌های خود را به‌سوی ה' بالا ببرند، پیوسته او را به خشم می‌آوردند؛ این تعبیر می‌شود (משנה, משנה) درباره‌ی ده نسل از آدم (آدم) تا نوح (נח) است. در این تمثیل، اندامی آسیب‌دیده گردش را در هر دو جهت مسدود می‌کند؛ آنگاه تأثیر مغز دیگر به قلب نیز نمی‌رسد.

וכך הוא ענין ויתעצב אל לבו שלא נמשך האור בגילוי מבחי' סוכ"ע אל בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בחי' מלכות כו'.

و این معنای «و او در دل خویش اندوهگین شد» است: یعنی، نور به‌صورت آشکار از مرتبه‌ی نوری که همه‌ی عوالم را فرا می‌گیرد (סוכב כל עלמין, sovev kol almin) به مرتبه‌ی نوری که همه‌ی عوالم را پر می‌کند (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) - که همان مرتبه‌ی فرمانروایی (מלכות, Malchus) است - کشیده نشد، و غیره.

این معنای «و او در دل خویش اندوهگین شد» است: نور برتر و فراگیر دیگر به‌صورت آشکار در مלכות، یعنی نوری که همه‌ی عوالم را پر می‌کند، جاری نمی‌شد؛ زیرا جریان رو به بالا از پایین متوقف شده بود.

ולכן בפ' נח אחר שהקריב קרבן וכתוב וירח ה' את ריח הניחוח¹⁶ כתי' [כתוב] ויאמר ה' אל לבו כו' והוא ע"ד מעין שנקרא בנין בהמ"ק [בית המקדש] מקום הקרבנות שמחת לבו כנ"ל:¹⁷

و אזינרו, در پادشاهی نوح, پس از آن‌که او قربانی‌ای تقدیم کرد و نوشته شده است: «و ה' رایحه‌ی خوشایند را استشمام کرد»، نوشته شده است: «و ה' به دل خویش گفت»، و غیره. و این نیز به‌نحو نمونه‌ای است از [چگونگی] آن‌که بنای معبد مقدس، جایگاه قربانی‌ها، «شادی دل او» خوانده می‌شود، چنان‌که پیش‌تر گفته شد:

پس از طوفان، نوح قربانی‌ای تقدیم کرد؛ ה' رایحه‌ی خوشایند آن را استشمام کرد، و آیه می‌گوید: «ה' به دل خویش گفت» که دیگر زمین را نفرین نکند: در معنای ساده، او در درون خویش تصمیم گرفت. همان تعبیر «به دل خویش» که اندوه پیش از طوفان را توصیف می‌کرد، اکنون وارونگی آن را بیان می‌کند: قربانی نوح جریان را دوباره گشود و پیش‌نمونه‌ای از معبد مقدس، جایگاه قربانی‌ها، و «شادی دل او» بود.

در کار بندگی

آدمی باید **ה'** را با شادی فراوان در انجام **מצוות** بندگی کند و بداند که لذتِ خودِ **ה'** در آن‌ها پوشیده است، هرچند هنوز دیده نمی‌شود؛ و با پالودن اشیای جسمانی به واسطهٔ **מצוות** و دوست‌داشتنِ **ה'** «با تمام دل خود»، برانگیختگی از پایین (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata) برمی‌انگیزد که جریان نور الهی به جهان را می‌گشاید.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا **מאמר** می‌گوید ارزش گوهر در شگفتی سنگی است که می‌درخشد، و این چگونه قدرتِ **מצוות** جسمانی را توضیح می‌دهد؟
2. تفاوت شادی و لذت چیست، و چرا **מצוות** اکنون فقط می‌توانند شادی بیاورند؟
3. چرا گفته می‌شود که هم معبد و هم نماز همراه با عشق و هیبت (**אהבה ויראה**, ahavah veyirah) فقط به وجود نور می‌رسند، نه به ذات آن؟
4. تمثیل قلب و گردش خون چگونه «او در دل خود اندوهگین شد» و پاسخِ **ה'** به قربانی نوح را توضیح می‌دهد؟

یادداشت‌ها

Torat Emet 357 (Public Domain) • Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain)

دوشیزه غزل، که از اشتیاق به محبوبش بی‌حال شده، درخواست می‌کند با کیک‌های کشمش (אשیشות, ashishos) و سیب‌ها جان تازه یابد: «زیرا از عشق بیمارم». میدراش این سخنان را در دهان جماعت اسرائیل می‌گذارد و عبارت «با اشیשות مرا نیرو دهید» را به تورات مکتوب و شفاهی، یا احکام استواربنیاد (מאוששות, me'ushashos)، تفسیر می‌کند؛ پس در اینجا، عرویس بیمار از عشق، اسرائیل در تبعید است که تورات او را نیرو می‌بخشد. (زمینه: Steinsaltz Tanakh)

Song of Songs 2:5 שיר השירים ב:ה'

סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כרחולת אהבה אני:

Stay ye me with dainties, refresh me with apples; For I am 'love-sick'.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 4

5 مبرکین بרכת הראיה כשרואה אדם החביב לו

ربی יהושع بن لوی (רבי יהושע בן לוי) حکم می‌دهد که هرکس پس از سی روز دوستش را ببیند، برکت «که ما را زنده نگاه داشته است» (שהחינו, Shehecheyanu) را می‌گوید و پس از دوازده ماه، «آن‌که مردگان را زنده می‌کند» را. آلتیر ربه (ادمو"ר הזקן) از این حکم استفاده می‌کند تا نشان دهد دیدار کسی که دوستش داریم، لذتی می‌آورد که دانستنِ حالِ او از دور چنین لذتی نمی‌آورد.

Berakhot 58b ברכות נ"ח ב

بند 5

6 בשמחה ובטוב לבב מרוב כל

در توبیخ پایانی سفر تثئیه، موسی (משנה) هشدار می‌دهد که لعنت‌ها فرود خواهند آمد، «زیرا هنگامی که از همه‌چیز به‌وفور برخوردار بودید، با شادی و شادمانی دل به ה' خویش خدمت نکردید». این מאמר (maamar) شادی «از فراوانی همه‌چیز» را شادی مرد ثروتمند از گنجینه‌اش می‌داند: شادی دانستنِ این‌که خشنودی ه' در این فرمان (מצוה, mitzvah) است. (در سیاق: تنخ اشتاین‌سالتز)

Deuteronomy 28:47 דברים כ"ח:מ"ז

תחת אשר לא־עבדת את־ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל:

because thou didst not serve the L-RD thy G-d with joyfulness, and with gladness of heart, by reason of the abundance; of all things

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

7

ישקני מנשיקות פיהו

سرود با اشتیاق دختر جوان به محبوبش آغاز می‌شود: «باشد که مرا با بوسه‌های دهانش ببوسد، زیرا عشق تو از شراب بهتر است». راشی آن را چنین می‌خواند که اسرائیل در تبعید، مشتاق قرب رویاروی سینا و آشکارشدن دلایل پنهان تورات است؛ اما מאמר آن را آشکارشدن جوهر خشنودی ه'، یعنی دلایل فرمان‌ها (מצוות, mitzvot)، در روزگار آینده می‌داند. (در سیاق: تنخ اشتاین‌سالتز)

Song of Songs 1:2 שיר השירים א:ב'

ישקני מנשיקות פיהו כیرטובים דדיך מנין:

بند 1

1

گویندهٔ سرود، دختران صهیون را فرامی‌خواند که بیرون آیند و به پادشاه شلومو (שלמה) بنگرند؛ او تاجی بر سر دارد که مادرش در روز عروسی‌اش، روز شادی دلش، بر سرش نهاده است. **مדרش** (Midrash) «پادشاه شلومو» را به معنای پادشاهی می‌خواند که صلح (שלום, shalom) از آن اوست، یعنی ه'؛ و راشی (רש"י) تفسیر ربی شیمعون بار یوحای (רבי שמעון בר یוחאי) را نقل می‌کند که «مادر» همان اسرائیل است. این **مאמר** (maamar) آیه را عبارت‌به‌عبارت پیش می‌برد و تاج، ۶۲۰ فرمان است. (زمینه: تنخ اشتاین‌سالتز)

Song of Songs 3:11 שיר השירים ג:יא

צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה־לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 2

2

ولפי שהוא דבר פלא שהדומם כאבן יאיר

این یادداشت از این اثر سخنی را نقل می‌کند که همین نکته را توضیح می‌دهد: وقتی شمعی نور می‌دهد، اصلاً امر تازه‌ای نیست؛ اما وقتی سنگی بی‌جان نور می‌دهد، تازگی و شگفتی بزرگی است. این سخن، بیانی موازی با تشبیهی است که در اینجا به کار رفته است.

یادداشت کھوت

במאמר אדמו"ר על מאד"ל ע' קו מסביר זה "כי כשהנר מאיר אין זה חידוש כלל, אך כשהאבן שהוא בחי' דומם מאיר הוא דבר חידוש גדול". וראה גם לקו"ת נשא כג, ג.

بند 3

3

ביום חתונתו זו מ"ת

משנה (משנה) یا **שיר השירים** 3:11 پایان می‌یابد و توضیح می‌دهد: «در روز عروسی او» به اعطای تورات اشاره دارد، و «در روز شادی دلش» به ساختن معبد مقدس. آلتیر ربه (ادمو"ר הזקן) بحث خود را بر هر دو این تطبیق بنا می‌کند.

Mishnah Ta'anit 4:8 משנה תענית ד':ח'

... וכן הוא אומר, צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו (שיר השירים ג). **ביום** חתנתו, זה מתן תורה. **וביום שמחת לבו**, זה בגן בית המקדש, שייקנה במקרה כימינו. **אמן**:

Rabbon Simeon hen Gamaliel says, "Never were more joyous festivals in Israel than the 15th of Ab and the day of atonement, for on them the maidens of Jerusalem used to go out dressed in white garments—borrowed ones, in order not to cause shame to those who had them not of their own;—these clothes were also to be previously immersed, and thus they went out and danced in the vineyards, saying, Young men, look and observe well whom you are about to choose [as a ... ,spouse]; regard not beauty [alone]

Let him kiss me with the kisses of his mouth— For thy love is better than wine.
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6

8 וראנה

אִיֵּה בָּאֵין עִבָּרֵת אָגָז מִי־שׁוּד: «בִּירוֹן אֵיִיד וּבִנְגִרִיד, אֵי דִּחְטָרָן שְׁהוֹן»; דְּעוּתִי אֵסֵת בֶּה אָמֵדֵן וּבִנְגִיסְטֵן בֶּה יָאִדְשָׁה. אַדְמוּר'ר הִזְקֵן «בִּנְגִרִיד» רָא דִּידֵן דְּאֻקֵּי לִדְת' ד' דְּרִזְמָן אֵיִינְדֶּה מִי־דָנֵד; פֿרָאָרֵז אַז שָׁאֵדִי דָנִסְטֵן אֵיִן־כֶּה אֵן לִדְת' וְיָוֹד דָּאָרֵד. (זְמִינֶה: Steinsaltz Tanakh)

Song of Songs 3:11 שִׁיר הַשִּׁירִים ג':י"א

צֵאנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלָמָה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה־לֹּו אָמוּ בְּיוֹם חֲתָנָהּ וּבְיוֹם שְׁמֻחַת לְבָו:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

9 ולא יכנה עוד

אַשְׁעִיָּא (יִשְׁעִיָּהוּ) אורשלימ רָא תִּסְלִי מִי־דֵּד: חֲתִי דְּרִזְמָן תִּנְגְּדִסְתִּי, «אַמוּזְגָּרֵת דִּיגֵר חֹד רָא פִּנְהָן נִחְוָהֵד קֵרֵד וּכְשִׁמָּנֵת אָמוּזְגָּרֵת רָא חֹוָהֵד דִּיד»; ה' כֶּה אֲכּוֹן פִּנְהָן אֵסֵת, אֲשָׁכָרָא דִּידֶה חֹוָהֵד שֵׁד. וְכָנֶף (yikanef; [פִּנְהָן חֹוָהֵד שֵׁד]) אַז כָּנֶף (kanaf; [גּוֹשֶׁתְּ חֹוָהֵד]) מִי־אֵיִד; רִשִּׁי מִי־גּוֹיִד: «חֹד רָא בָּא גּוֹשֶׁתְּ חֹוָהֵד אֵסֵת נִחְוָהֵד פּוֹשָׁנֵד». אַזִּיבֵרֹו, אֵיִן בָּא נִכְתֶּה אֵיִן מֵאָמֵר (maamar) סָאָגָר אֵסֵת כֶּה לִדְת' אַז חֹוָהֵד־אֵיִשׁ בֶּה בִּירוֹן בְּתָאִיד. (זְמִינֶה: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 30:20 יִשְׁעִיָּהוּ ל':כ'

וְנָתַן לָכֶם אֲדֹנָיִי לֶחֶם צָר וּמַיִם לַחֵץ וְלֹא־יִכָּנֶף עוֹד מוֹרִידָה וְהָיָה עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת־מוֹרִידָה:

And though the L-rd give you sparing bread and scant water, Yet shall not thy Teacher hide Himself any more, But thine eyes shall see thy Teacher

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יָאִדְשָׁתְּ קִהּוֹת

יִשְׁעִיָּי ל', כ.

7

10 ויתעצב אל לבו

פִּישׁ אַז טוֹפָאן, נָאם כְּהָרְחֻפִּי (ה', Havayah) אַז אֵיִנְכֶּה אִנְשָׁן רָא בִּרִזְמִיִן אָפֿרִיִּידֶה בּוֹד פִּשִּׁימָאן שֵׁד וּדְרִל חֹוִישׁ אַנְדוּהֶגִיִן גִּשְׁת: דְּרִמְעָנִי סָאֵד, ה', בֶּה־אִסְטָלָח, דְּרִדְרוֹן חֹוִישׁ אַנְדוּהֶגִיִן שֵׁד כֶּה אִנְשָׁן בֶּה־סּוּי בְּדִי רוּי אָוֹרֶדֶה בּוֹד. מִידְרָאשׁ עִבָּרֵת «בֶּה דְּלִי חֹוִישׁ» רָא גַּאִיגָאֵן אֵן אַנְדוּה מִי־דָנֵד, וּ מֵאָמֵר דְּל רָא מַלְכוּת תּוּזִיחַ מִי־דֵּד. (זְמִינֶה: Steinsaltz Tanakh)

Genesis 6:6 בְּרָאשִׁית ו':ו'

וַיִּנְחָם ה' כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֵל־לְבָו:

And it repented the L-RD that He had made man on the earth, and it grieved Him at His heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 ויתעצב אל לבו אמר רבי ברכיה משל למלך שבנה פלטין ע"י אדריכל ראה אותה ולא ערבה לו על מי יש לו להתכעס לא על

אדריכל

דְּרִבָּרָה בְּרָאשִׁית 6:6, רִבִּי בִּרְחִיָּא (רִבִּי בְּרַכְיָה) תְּמִילִי קִסְרִי רָא מִי־אָוֵרֵד כֶּה בֶּה־סִסְתִּי מַעֲמָרִי סָאָחְטֶה שֵׁדֶה, אָמָא סָאָחְשׁ רָא חֲשָׁנוּד נִמִּי־כֵּד וּאָו אַז מַעֲמָר חֲשָׁמְגִיִן מִי־שׁוּד; «הֶמְכְּנִיִן, אָו דְּרִל חֹוִישׁ אַנְדוּהֶגִיִן שֵׁד». (דְּרִמְטִי מִידְרָאשׁ דְּרִ סֶפֶרִיָּא אֵן «נְגִיבִזָּאֵדֶה», שֶׁר (sar), אָמֵדֶה אֵסֵת, חָאֵל־אִנְכֶּה מַקָּלָה תְּעִלְמִי (מֵאָמֵר, maamar) «יָאִדְשָׁה» רָא נִקְל מִי־כֵּד. אַדְמוּר'ר הִזְקֵן «דְּל» רָא, כֶּה הֶמָּאן מַעֲמָר אֵסֵת, בָּא פֿרָמָנְרוּאִיִי (מַלְכוּת, Malchus) יִכִּי מִי־גִירֵד.

Bereshit Rabbah 27:4 בְּרָאשִׁית רַבָּה כ"ז:ד'

... מֵתַנַּחֵם אֲנִי שְׁעִשִּׁיתִי אוֹתוֹ וְנִיתָן בָּאָרֶץ. וַיִּתְּעַצֵּב אֵל לְבֹו אָמֵר רִבִּי בְּרַכְיָה: מִשָּׁל לִשְׁר שְׁבִנָּה פִּלְטִין עַל יְדֵי אַדְרִיכֵל, רָאֵה אוֹתָהּ וְלֹא עִרְבָה לֹו. עַל מִי יֵשׁ לוֹ לִהְתַּכְעֵס, לֹא עַל אַדְרִיכֵל? כִּךְ, וַיִּתְּעַצֵּב אֵל לְבֹו. אָמֵר ר' אֲסִי: מִשָּׁל לִשְׁר שְׁעִשָּׂה סְחוּרָה ע"י סְרָסוֹר וּהִפְסִיד. עַל מִי יֵשׁ לוֹ לִהְתַּרְעֵם. לֹא עַל הַסְרָסוֹר? כִּךְ וַיִּתְּעַצֵּב אֵל לְבֹו. אִפִּיקוֹרֵס אַחַד שָׁאֵל אֵת רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִרְחָה אָמֵר לוֹ: אֵיִן אַתָּם אוֹמְרִים שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רְוָאֵה אֵת הַנוֹלֵד? אָמֵר לוֹ: הֵן. וְהָא כְּתִיב וַיִּתְּעַצֵּב אֵל לְבֹו? אָמֵר לוֹ: נוֹלֵד לָךְ ...

The L-rd regretted that He had made man on the earth, and "He was saddened in His heart" (Genesis 6:6). "The L-rd regretted [vayinahem] that He had made man on the earth" – Rabbi Yehuda and Rabbi Neḥemya, Rabbi Yehuda said: [G-d said:] "There was regret before Me that I created him below ["on the earth"], for had I created him on High, he would never have rebelled against Me." Rabbi Neḥemya said: [G-d said:] "I take solace [mitnaḥem] in the fact that I created him ... below ["on the earth"]

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

12 וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק

אֵיִן גַּאִי־אָוֵרִי מִי־שׁוּד כֶּה מִישְׁנָא (מִשְׁנָה) «שָׁאִדְמָנִי דְּלִי אָו» רָא בָּא סָאָחְט בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִכִּי מִי־דָנֵד.

Mishnah Ta'anit 4:8 מִשְׁנֵה תַעֲנִית ד':ח'

... וְכֵן הוּא אוֹמֵר, צֵאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלָמָה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוּ בְּיוֹם חֲתָנָהּ וּבְיוֹם שְׁמֻחַת לְבָו (שִׁיר הַשִּׁירִים ג'). בְּיוֹם חֲתָנָהּ, זֶה מִתַּן תּוֹרָה. וּבְיוֹם שְׁמֻחַת לְבָו, זֶה בְּנֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁיִבְנָהּ בְּמִתְרָה בְּמִינּוּ. אָמֵן:

Rabbon Simeon hen Gamaliel says, "Never were more joyous festivals in Israel than the 15th of Ab and the day of atonement, for on them the maidens of Jerusalem used to go out dressed in white garments—borrowed ones, in order not to cause shame to those who had them not of their own;—these clothes were also to be previously immersed, and thus they went out and danced in the vineyards, saying, Young men, look and observe well whom you are about to choose [as a ... spouse]; regard not beauty [alone]

Torat Emet 357 (Public Domain) • Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain)

13 מלכותך הוא מכ"ע

דְּרִ סְרוּד סְטַאִישׁ (אַשְׁרֵי, Ashrei), דָּאוּוֹד (דוֹד) בֶּה ה' מִי־גּוֹיִד: «פֿרָמָנְרוּאִיִי טוֹ פֿרָמָנְרוּאִיִי הֶמֶה עוֹאֵלִם (עוֹלָמִים, olamim) אֵסֵת». דְּרִ מַעֲנִי סָאֵד, עוֹלָמִים יִעֲנִי «דּוֹרֶה־אָ»: פֿרָמָנְרוּאִיִי אֵי־אֵבִי. אַדְמוּר'ר הִזְקֵן

درباره این نسخه

.the notes و .our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکت ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/11/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב لیوی ییتسחק